

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

*ul. Śniadeckich 10, 00-656 Warszawa
tel.: 022 696 55 44, fax: 022 629 60 79*

ZBIA/500/9-1/2009/KC

Warszawa, dnia 13 stycznia 2009 r.

**Szanowna Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy i Polityki Społecznej**

Wielce Szanowna Pani Minister,

W związku z licznymi sygnałami, jakie docierają do mnie od rodziców adopcyjnych, zwracam się do Pani Minister z prośbą o wzmocnienie ochrony rodziców adopcyjnych przed wypowiedzeniem stosunku pracy z inicjatywy pracodawcy.

Ustawą z dnia 6 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks Pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 237, poz. 1654) dokonana została nowelizacja przepisów dotyczących uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem, w wyniku których m.in. wydłużono urlop macierzyński i urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego, wzmacniając przy tym ochronę przed wypowiedzeniem osób będących na urlopie macierzyńskim. Brak jest natomiast uregulowań w sprawie polepszenia ochrony przed wypowiedzeniem w stosunku do rodziców adopcyjnych posiadających taką samą władzę rodzicielską, jak rodzice naturalni.

Zgodnie z art. 182¹ § 6, 182³ § 3 wprowadzonych do Kodeksu Pracy powyższą nowelizacją, które weszły w życie w dniu 1 stycznia 2009 r., w stosunku do pracownicy korzystającej z urlopu macierzyńskiego, pracownika – ojca wychowującego dziecko korzystającego z niewykorzystanej przez matkę części urlopu macierzyńskiego (art. 180 § 5 Kodeksu Pracy), pracownika – ojca wychowującego dziecko korzystającego z urlopu ojcowskiego stosuje się odpowiednio m.in. przepis art. 177 Kodeksu Pracy. Oznacza to, że pracodawca nie może wypowiedzieć ani

rozwiązać umowy o pracę w okresie korzystania przez nich z urlopu macierzyńskiego. Takiej ochrony przed wypowiedzeniem ze strony pracodawcy nie posiadają rodzice adopcyjni.

Powyższa nowelizacja nie zmieniła sytuacji osób będących na urloпах na warunkach urlopu macierzyńskiego, tj. opiekunów adopcyjnych pod względem ich ochrony przed wypowiedzeniem złożonym z inicjatywy pracodawcy. Nie zapewnia ona również podwyższonych standardów zabezpieczenia interesów rodziców adopcyjnych i z rodzin zastępczych, jak to jest w przypadku interesów rodziców naturalnych.

Zwrócić należy uwagę, że przyjęte w niej rozwiązania w stosunku do rodziców adopcyjnych, nie uwzględniły konstytucyjnej zasady jednakowego traktowania podmiotów prawa w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym – art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wprowadzenie tej nowelizacji niewątpliwie ma na celu wzrost liczby narodzin oraz poprawę jakości życia rodzin w Polsce, zgodnie z realizowaną polityką prorodzinną rządu. Niemniej jednak, wprowadzane tam rozwiązania prawne powinny być oparte na równym traktowaniu rodziców naturalnych i adopcyjnych.

Uważam, że rodzicom adopcyjnym powinna być zapewniona taka sama ochrona jak rodzicom naturalnym będącym na urlopie macierzyńskim.

Pogląd taki znajduje odzwierciedlenie w przepisach prawa rodzinnego i w prawie międzynarodowym. Zgodnie z art. 121 ust. 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.), przez przysposobienie (adopcję) powstaje między przysposabiającym a przysposobionym taki stosunek, jak między rodzicami a dziećmi. Oznacza to, że nowi rodzice wobec dziecka oraz dziecko wobec nowych rodziców nabywają prawa i obowiązki takie jakie istnieją między naturalnymi rodzicami i dziećmi. Rodzice adopcyjni przyjmują na siebie taką samą odpowiedzialność, jak za dziecko urodzone w rodzinie (art. 10 ust.1 Europejskiej Konwencji o przysposobieniu dzieci sporządzonej w Strasburgu z dnia 24 kwietnia 1967 r.). Ponadto zarówno rodzice naturalni, jak i adopcyjni ponoszą główną odpowiedzialność za wychowanie i rozwój dziecka (art. 18 ust. 1 Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r.).

W związku z tym, organy władzy publicznej powinny podjąć wszelkie właściwe kroki ustawodawcze oraz administracyjne w celu zapewnienia dziecku ochrony i opieki w takim stopniu w jakim jest to niezbędne dla jego dobra, biorąc pod uwagę prawa i obowiązki nie tylko jego rodziców, ale i także jego opiekunów prawnych lub innych osób prawnie za nie odpowiedzialnych (art. 3 ust. 2 Konwencji o Prawach Dziecka). Ponadto organy te powinny okazywać odpowiednią pomoc rodzicom oraz opiekunom prawnym w wykonywaniu przez nich obowiązków związanych z wychowywaniem dzieci (art. 18 ust. 2 Konwencji o Prawach Dziecka).

W domach dziecka przebywa wiele dzieci, które czekają na adopcję i potrzebują miłości rodzicielskiej. Adopcja jest bardzo ważnym procesem społecznym, który zapewnia pozbawionym opieki rodzicielskiej dzieciom możliwości wychowania się w rodzinie.

Przepis art. 177 Kodeksu Pracy powinien mieć zastosowanie nie tylko do rodziców korzystających z urlopu macierzyńskiego, ale i także rodziców adopcyjnych korzystających z urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego. Dobro adoptowanych dzieci nie może ucierpieć w wyniku konsekwencji jakie poniesie jego adopcyjny rodzic w związku ze stratą pracy.

Działając na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o podjęcie stosownych działań umożliwiających wzmocnienie ochrony rodziców adopcyjnych przed wypowiedzeniem z inicjatywy pracodawcy tak, jak to jest obecnie w przypadku osób korzystających z urlopów macierzyńskich.

Z wyrazami szacunku
Marek S. Schuchel,

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 26 stycznia 2009 r.

Jolanta Fedak

DPR-1 - 4102 - 57/AGw/JS/09

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

Nawiązując do Pana wystąpienia z dnia 13 stycznia 2009 r., znak: ZBIA/500/9-1/2009/KC, dotyczącego wzmocnienia ochrony rodziców adopcyjnych przed wypowiedzeniem stosunku pracy z inicjatywy pracodawcy, uprzejmie dziękuję za przekazane wątpliwości w tej sprawie.

W pełni podzielam przedstawiony w wystąpieniu pogląd, iż rodzicom adopcyjnym korzystającym z urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego powinna być zapewniona taka sama ochrona stosunku pracy, jak rodzicom naturalnym korzystającym z urlopu macierzyńskiego. Choć cele urlopu macierzyńskiego i urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego nie są tożsame, to biorąc pod uwagę przede wszystkim dobro dziecka, konieczne staje się zapewnienie wzmożonej ochrony pracownikom korzystającym z urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, gwarantującej im trwałość zatrudnienia w czasie wypełniania ważnych funkcji rodzicielskich.

Pragnę podkreślić, że stale podejmowane są działania będące wyrazem szczególnej troski nie tylko o pracowników – rodziców biologicznych, ale także o pracowników – rodziców adoptujących dzieci, czy przyjmujących dzieci na wychowanie jako rodzina zastępcza. Świadczy o tym również ostatnia nowelizacja Kodeksu pracy uchwalona przez Sejm RP w dniu 6 grudnia 2008 r. m.in. podwyższająca wymiar urlopu na warunkach urlopu

macierzyńskiego, a także wprowadzająca zróżnicowanie wymiaru tego urlopu, w zależności od liczby dzieci przyjętych na wychowanie.

Biorąc pod uwagę znaczenie poruszanych zagadnień z punktu widzenia społecznego, pragnę zapewnić, że w możliwie najkrótszym czasie przedstawię propozycję zmian w Kodeksie pracy, zmierzających do objęcia ochroną stosunku pracy pracowników korzystających z urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.

MINISTER
Jolanta Fedak